

Тема. Поняття середньої величини.

Сфера застосування середніх величин в статистичному дослідженні.

Середні величини використовуються на етапі обробки і узагальнення отриманих первинних статистичних даних. Потреба визначення середніх величин пов'язана з тим, що у різних одиниць досліджуваних сукупностей індивідуальні значення однієї і тієї ж ознаки, як правило, неоднакові.

Середньою величиною називають показник, який характеризує узагальнене значення ознаки або групи ознак в досліджуваній сукупності.

Якщо досліджується сукупність з якісно однорідними ознаками, то середня величина виступає тут як типова середня. Наприклад, для груп працівників певної галузі з фіксованим рівнем доходу визначається типова середня витрат на предмети першої необхідності, тобто типова середня узагальнює якісно однорідні значення ознаки в цій сукупності, яким є доля витрат у працівників цієї групи на товари першої необхідності.

При дослідженні сукупності з якісно різнорідними ознаками на перший план може виступити нетиповість середніх показників. Такими, приміром, являються середні показники виробленого національного доходу на душу населення (різні вікові групи), середні показники врожайності зернових культур по усій території України (райони різних кліматичних зон і різних зернових культур), середні показники народжуваності населення по усіх регіонах країни, середні температури за певний період і так далі. Тут середні величини узагальнюють якісно різнорідні значення ознак або системних просторових сукупностей (міжнародне співтовариство, континент, держава, регіон, район і так далі) або динамічних сукупностей, протяжних в часі (століття, десятиліття, рік, сезон і так далі). Такі середні величини називають **системними середніми**.

Таким чином, значення середніх величин полягає в їх узагальнювальній функції. Середня величина замінює велике число індивідуальних значень ознаки, виявляючи загальні властивості, властиві усім одиницям сукупності. Це, у свою чергу, дозволяє уникнути випадкових причин і виявити загальні закономірності, обумовлені загальними причинами.